

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **V. T.**, zast. Mgr. Martinem Vovsíkem, advokátem se sídlem Malá 6, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, **za účasti:** M. A., o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 1. 2024, č. j. 63 A 2/2023-92,

t a k t o:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 1. 2024, č. j. 63 A 2/2023-92, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 9. 2023, č. j. OAM-9404-18/ZR-2023, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce Mgr. Martina Vovsíka, advokáta se sídlem Malá 6, Plzeň, na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 24 456 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla

zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 9. 2023, č. j. OAM-9404-18/ZR-2023; tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl, že se platnost stěžovatelova povolení k trvalému pobytu ruší podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a podle § 77 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovil stěžovateli lhůtu k vycestování v délce 30 dnů od právní moci rozhodnutí, případně v délce 30 dnů od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

[2] Žalovaný zrušil stěžovatelovo povolení k trvalému pobytu kvůli tomu, že byl odsouzen rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 8. 1. 2021, sp. zn. 46 T 7/2019, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 2022, sp. zn. 1 To 7/2021, k pěti letům trestu odnětí svobody za pokračující zvláště závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Stěžovatel společně s dalšími osobami zkrátil daň ve velkém rozsahu tím, že v době nejméně od 1. 2. 2017 do 30. 9. 2017 fakticky ovládal řetězec obchodních společností, které – zjednodušeně řečeno – krátily DPH fakturováním neexistujících plnění. Stěžovatel byl faktickou hlavou řetězce a společně s dalšími odsouzenými osobami zkrátil DPH o 17 553 689,50 Kč. Podle žalovaného toto jednání představovalo závažné porušení veřejného pořádku, a proto nebylo v zájmu veřejného pořádku, aby stěžovatel nadále čerpal všech výhod spojených s povolením k trvalému pobytu. Zda je stěžovatel aktuální hrozbou pro veřejný pořádek, žalovaný s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2023, č. j. 10 Azs 67/2023-44, nehodnotil.

2. Rozhodnutí krajského soudu

[3] Stěžovatel brojil proti rozhodnutí žalobou, kterou krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[4] Podle názoru krajského soudu bylo na žalovaném, aby v souladu s čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (dále jen „směrnice 2003/109/ES“) posoudil, zda stěžovatel ohrožuje vzhledem k závažnosti protiprávního jednání, kterého se dopustil, veřejný pořádek. Žalovaný relevanci této otázky sice popíral, uvedl však, že není ve veřejném zájmu, aby na území České republiky pobýval cizinec s uděleným povolením k trvalému pobytu, který byl pravomocně odsouzen za zvláště závažnou ekonomickou trestnou činnost páchanou přímo proti České republice. Krajský soud byl toho názoru, že takové odůvodnění je pro účely posouzení, zda stěžovatel ohrožuje veřejný pořádek ve smyslu čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, postačující. Krajský soud nesouhlasil s tvrzením stěžovatele, že smyslem § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců je eliminovat přítomnost osob, u kterých je předpoklad, že budou pokračovat v protiprávním jednání – tato otázka je podstatná pouze z hlediska individualizace řízení a komplexnějšího zvážení rizik spojených s dalším trvalým pobytem cizince na území České republiky, ale nejde o hledisko v tomto řízení primární či dokonce výlučné. Tím je podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců odsouzení k nepodmíněnému trestu v délce převyšující 3 roky. Při zrušení povolení k trvalému pobytu podle posledně uvedeného ustanovení je zcela nerozhodné, zda byl uložen trest na spodní hranici zákonné sazby, či nikoliv.

pokračování

[5] Krajský soud nepřisvědčil stěžovateli námitce, že žalovaný nezjistil skutkový stav dostatečně. Žalovaný nepochybil, pokud z úřední povinnosti nezjistil, že v době vydání jeho rozhodnutí již bylo zahájeno řízení o podmíněčném propuštění stěžovatele, že byl z výkonu trestu odnětí svobody také propuštěn (po vydání rozhodnutí žalovaného – poznámka Nejvyššího správního soudu), že za něj celá řada bezúhonných občanů a institucí nabízí záruky, že byl ve věznici dobře hodnocen a byly mu uděleny 4 pochvaly. Tyto skutečnosti totiž z pohledu nyní posuzované věci nejsou relevantní. Nevypovídají o naplnění předpokladů pro zrušení povolení k trvalému pobytu po formální ani materiální stránce. Krajský soud zdůraznil, že hmotněprávní podmínky podmíněčného propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody nekorespondují s podmínkami zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu. Žalovaný nepochybil ani tím, že neprovedl důkaz usnesením Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 21. 9. 2018, sp. zn. 20 Nt 3015/2018-3126, k prokázání skutečnosti, že stěžovatel uhradil veškerou způsobenou škodu, nikoliv škodu vyjma 2 701 784 Kč, jak uváděl žalovaný. Otázka nahrazení škody je totiž v posuzované věci irelevantní.

[6] Krajský soud se neztotožnil s námitkou stěžovatele, že se žalovaný dopustil procesního pochybení, pokud stěžovatele nepoučil o svém záměru zrušit jeho trvalý pobyt. Tento záměr musel být stěžovateli zřejmý již z oznámení o zahájení řízení. Stěžovatel sice při vyjádření k podkladům k rozhodnutí vyjádřil názor, že na základě podkladů založených ve spise není důvod ke zrušení, a požádal, aby byl informován, dospěje-li žalovaný k opačnému závěru, aby mohl navrhnout další důkazy, to však neznamená, že by žalovaný byl povinen sdělovat svůj předběžný názor. Stěžovatel měl označit veškeré důkazy, které mu svědčily.

[7] Žalovaný nepochybil ani při stanovení lhůty k vycestování. Krajský soud nepřisvědčil stěžovateli názoru, že stěžovatel nemůže vycestovat z důvodu, že je propuštěn pouze podmíněčně – podmíněčné propuštění zrušení povolení k trvalému pobytu nijak nebrání. Ani okolnost, že musí stěžovatel dodržovat podmínky dohledu, na tomto závěru ničeho nemění. Skutečnost, že bylo stěžovateli zrušeno povolení k trvalému pobytu, sama o sobě nebrání stěžovateli v tom, aby získal jiné pobytové oprávnění. Podle toho, zda stěžovatel nějaké pobytové oprávnění získá, bude nutno následně upravit podmínky dohledu.

3. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[8] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Trval na tom, že v důsledku přímého účinku čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES je možné zrušit trvalý pobyt pouze v případě, že cizinec představuje hrozbu pro veřejný pořádek a existuje důvodný předpoklad, že bude v páchání protiprávního jednání pokračovat. Zrušení povolení k trvalému pobytu není trestem, ale opatřením k zajištění veřejného pořádku. Nelze tedy považovat za postačující, pokud žalovaný zhodnotil pouze trestnou činnost stěžovatele a pozdější skutečnosti považoval za irelevantní.

[9] Již jen z toho je zřejmé, že jsou relevantní zjištění učiněná v trestním řízení o podmíněném propuštění a obecně skutečnosti, které nastaly po spáchání trestné činnosti. Stěžovatel byl z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn, je tedy dán důvodný

předpoklad, že do budoucna povede řádný život a neohrozí veřejný pořádek. Relevantní též je, že stěžovatel uhradil veškerou škodu způsobenou trestnou činností a že se za něj zaručuje velké množství bezúhonných subjektů. Stěžovatel nesouhlasil ani s názorem krajského soudu o nepodstatnosti skutečnosti, že byl stěžovateli uložen trest odnětí svobody na spodní hranici zákonné sazby.

[10] Stěžovatel též nesouhlasil s názorem krajského soudu, že žalovaný nemusel před vydáním rozhodnutí poskytnout poučení, že doposud nevyvrátil jeho předběžný závěr, že stěžovatel ohrožuje veřejný pořádek. Proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu není přípustný opravný prostředek a rozhodnutí je po doručení vykonatelné. Za takové procesní situace je třeba klást zvýšené nároky na naplňování procesních práv účastníka řízení.

[11] Nesprávně byl vyhodnocen i žalobní bod týkající se stanovení lhůty pro vycestování. Žalovaný ani krajský soud neberou v potaz, že stěžovatel bude formálně vzato propuštěn teprve v okamžiku, kdy nabude právní moci rozhodnutí, že se stěžovatel osvědčil, tj. nejdříve za pět let. Pokud má vycestovat do 30 dnů od podmíněného propuštění, pak je staven do bezvýchodné situace – opustí-li území České republiky, nebude plnit podmínky dohledu a v důsledku toho bude muset do výkonu trestu odnětí svobody opětovně nastoupit.

[12] Stěžovatel zaslal Nejvyššímu správnímu soudu lékařskou zprávu ze dne 15. 2. 2024, kterou hodlal dokázat, že se jeho zdravotní stav rapidně zhoršil.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Zdůraznil, že byl stěžovatel z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Otázka, zda stěžovatel narušuje veřejný pořádek, nebylo meritem posuzované věci, žalovaný se navíc touto otázkou zabýval. Pokud jde o lhůtu k vycestování, žalovaný ji obdobným způsobem stanovuje dlouhodobě a doposud nebyl jeho postup shledán rozporným se zákonem.

[14] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

4. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je řádně zastoupen. S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[16] Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikurní odklon; (4) pokud by bylo

pokračování

v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[17] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud shledal, že nelze vyloučit zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, a kasační stížnost je tedy přijatelná. Kasační stížnost přdestírá k rozhodnutí zejména otázky aktuálnosti hrozby, kterou stěžovatel představuje pro veřejný pořádek, dostatečnosti zjištění skutkového stavu (resp. relevanci stěžovatelem tvrzených skutečností svědčících o tom, že již hrozbu nepředstavuje), povinnosti žalovaného seznámit stěžovatele s předběžným právním názorem před vydáním rozhodnutí a zákonnosti stanovené lhůty k vycestování.

4.1 K aktuálnosti hrozby, kterou stěžovatel představuje pro veřejný pořádek, a relevanci souvisejících tvrzených skutečností

[18] Žalovaný zrušil povolení k trvalému pobytu stěžovatele na základě § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, podle něhož „[m]inisterstvo [žalovaný] zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody“. Citované ustanovení neukládá žalovanému zkoumat nic kromě otázky odsouzení cizince za úmyslný trestný čin či činy, případně délku uloženého trestu odnětí svobody.

[19] Nelze však odhlédnout od skutečnosti, že toto ustanovení je implementací čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, podle něhož „[č]lenské státy mohou stanovit, že dlouhodobě pobývajícím rezident nemá nadále nárok na právní postavení dlouhodobě pobývajícím rezidenta, ohrožuje-li vzhledem k závažnosti protiprávního jednání, kterých se dopustil, veřejný pořádek, avšak uvedené ohrožení není důvodem k vyhoštění ve smyslu článku 12“.

[20] Zda je § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců správnou implementací čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 23. 7. 2020, č. j. 2 Azs 144/2020-33, v němž dospěl k závěru, že „§ 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců je v rozporu s čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, přičemž jsou dány podmínky k přímému účinku uvedeného ustanovení směrnice. Přímý účinek se přitom projeví tak, že správní orgán je povinen v řízení o zrušení platnosti cizincova povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců zabývat se vedle naplnění vnitrostátním právem stanovených kritérií kumulativně také posouzením toho, zda cizinec ohrožuje vzhledem k závažnosti protiprávních jednání, kterých se dopustil, veřejný pořádek (čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES). Přistoupí-li správní orgán ke zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, musí být z odůvodnění jeho rozhodnutí zřetelné, jakými úvahami se při hodnocení závažnosti protiprávních jednání cizince řídil a z jakého důvodu uzavřel, že cizinec ohrožuje veřejný pořádek. V žádném případě tedy nepostačí pouhý odkaz správního orgánu na pravomocný odsuzující rozsudek soudu České republiky, kterým byl cizinci za spáchání úmyslného trestného činu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v délce přesahující 3 roky. S ohledem na přímý účinek čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES je přitom zcela irrelevantní, zda zákonodárce implicitně považuje protiprávní jednání podřaditelné pod podmínky § 77 odst. 1 písm. h) zákona

o pobytu cizinců za natolik závažná, že s nimi paušálně spojuje směrnici předvídané ohrožení veřejného pořádku.“

[21] Lapidárně řečeno, Nejvyšší správní soud dovodil přímý účinek čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, v důsledku čehož je při aplikaci § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nutno i při naplnění podmínek výslovně uvedených v tomto ustanovení zkoumat závažnost protiprávního jednání cizince a otázku, zda cizinec ohrožuje veřejný pořádek (k výkladu pojmu *veřejný pořádek* v intencích zákona o pobytu cizinců blíže viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151, č. 2420/2011 Sb. NSS).

[22] Z čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES výslovně nevyplývá, že je nutno posuzovat, zda cizinec představuje *aktuální* hrozbu pro veřejný pořádek, jako je tomu například u čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, podle kterého (důraz přidán: „*Opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje. Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná.*“

[23] Jak však Nejvyšší správní soud upozornil v nedávném rozsudku ze dne 8. 2. 2024, č. j. 10 Azs 292/2023-53, č. 4580/2024 Sb. NSS, Soudní dvůr EU dovodil, že se požadavek, aby opatření založená na důvodech veřejného pořádku byla přijímána pouze, ukáže-li se po posouzení konkrétního případu, že *osobní chování* dotyčné osoby představuje *v současné době skutečné a dostatečně závažné ohrožení* některého ze základních zájmů společnosti, vztahuje i na některá opatření, u nichž není výslovně uveden – konkrétně k takovému závěru Soudní dvůr EU dospěl u čl. 6 odst. 1 směrnice 2003/109/ES, podle kterého „[č]lenské státy mohou zamítnout přiznání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta z důvodu veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti. Při přijímání takového rozhodnutí členský stát posoudí závažnost nebo druh protiprávního jednání proti veřejnému pořádku nebo veřejné bezpečnosti nebo nebezpečí, které od také osoby hrozí, s přiměřeným ohledem na délku pobytu a vazby na zemi pobytu“ (viz rozsudek ze dne 3. 9. 2020, UQ a SI, ve spojených věcech C-503/19 a C-592/19, ECLI:EU:C:2020:629).

[24] Ve výše uvedeném rozsudku č. j. 10 Azs 292/2023-53 Nejvyšší správní soud vztáhnul požadavek, aby osobní chování cizince představovalo skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti i na čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, a tím pádem i na v posuzované věci aplikovaný § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Lze tedy uzavřít, že pokud hodlá správní orgán zrušit trvalý pobyt cizince podle posledně citovaného ustanovení, musí dospět k odůvodněnému závěru, že představuje v současné době skutečné a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti.

pokračování

[25] V posuzované věci stěžovatel již od počátku správního řízení zpochybňuje, že představuje aktuální hrozbu pro veřejný pořádek. Žalovaný byl toho názoru, že je otázka aktuálnosti hrozby v posuzované věci zcela irelevantní, krajský soud pak s tímto názorem v podstatě souhlasil, neboť tato otázka podle něj nebyla v posuzovaném případě prioritní či výlučná. Ani krajský soud, ani žalovaný se tak nezabývali otázkou, zda stěžovatel představuje hrozbu i *v současné době* (tj. v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. v době rozhodování žalovaného). Takový postup je však v rozporu s výše rekapitulovanými závěry judikatury Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora Evropské unie, protože nemůže obstát.

[26] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žalovaný závěr, že není nutno zkoumat aktuálnost hrozby, kterou stěžovatel představuje pro veřejný pořádek, založil na výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 67/2023-44. Závěry tohoto rozsudku však byly rozporné s judikaturou Soudního dvora Evropské unie, kvůli čemuž z nich nelze vycházet, přičemž ani není nutno věc předložit rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu podle § 17 odst. 1 s. ř. s. (obdobně srov. rozsudek č. j. 10 Azs 292/2023-53, bod [31]).

[27] Jak je již z uvedeného patrné, NSS se nemůže ztotožnit ani s názorem krajského soudu o irelevanci důkazů, které stěžovatel označoval v rámci správního i soudního řízení.

[28] V první řadě je nutno zdůraznit, že stěžovatelovo podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody v žádném případě nelze považovat za zcela nepodstatnou okolnost. Jednou z podmínek pro podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody podle § 88 odst. 1 trestního zákoníku totiž je, že lze od odsouzeného „*očekávat, že v budoucnu povede řádný život*“. Výkladem neurčitěho právního pojmu *řádný život* v kontextu trestního práva se zabýval Ústavní soud např. v nálezu 15. 8. 2017, sp. zn. I. ÚS 1202/17, či Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. 11. 2022, sp. zn. 11 Tdo 1081/2022; podle těchto rozhodnutí lze požadavek řádného života vyložit – jednoduše řečeno – jako minimální limit, který společnost požaduje od všech občanů, tj. zejména respektování právních předpisů, což se projevuje v nepáchání trestné činnosti. Je tedy patrné, že podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je skutečností, kterou je nutno při rozhodování o zrušení povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců zohlednit, neboť signalizuje existenci dobré prognózy dalšího chování podmíněně propuštěného cizince, a tedy zpochybňuje případný závěr, že cizinec představuje *aktuální* hrozbu pro veřejný pořádek. Okolnosti podmíněného propuštění v tomto ohledu ostatně považoval za podstatné Nejvyšší správní soud i v rozsudku č. j. 10 Azs 292/2023-53 (bod [41]).

[29] Obdobně je třeba nahlížet i na ostatní stěžovatelem tvrzené skutečnosti a důkazy. Stěžovatel uváděl, že za něj několik osob poskytlo záruku. Tuto okolnost nelze přehlížet, neboť poskytnutí záruky zájmovým sdružením občanů podle čl. 6 odst. 1 písm. c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, může příznivou prognózu vedení řádného života doplnit a je významná i z pohledu podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (srov. § 88 odst. 1 trestního zákoníku). Ani chování stěžovatele ve věznici (tvrzené udělení 4 kázeňských pochval) nelze považovat za okolnost zcela bezvýznamnou – chování a aktivity odsouzeného ve věznici (např. absolvování programu zacházení) jsou podstatné pro posouzení prognózy, zda odsouzený povede v budoucnu řádný život [srov. např. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze

dne 27. 1. 2020, sp. zn. 6 To 31/2020 (R 20/2022 tr.)). Ani uložení trestu stěžovateli na spodní hranici sazby nelze bez dalšího přehlédnout – trestní soud při stanovení výše trestu vychází z celé řady okolností svědčících mj. o možnosti nápravy pachatele (v podrobnostech viz § 39 trestního zákoníku). V posuzované věci Vrchní soud v Praze v již uváděném rozsudku ve věci sp. zn. 1 To 7/2021 přihlédl mj. k době, která od spáchání trestného činu uběhla a k tomu, že byl trest ukládán doposud netrestaným osobám, což není zcela bez významu ani při posuzování hrozby pro veřejný zájem, kterou představuje stěžovatel v současné době.

[30] Pokud jde o otázku, zda stěžovatel plně nahradil způsobenou škodu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že i tato otázka může svědčit o jeho přístupu k vlastnímu dřívějšímu protiprávnímu jednání, a tedy může do jisté míry vypovídat o tom, jakou hrozbu stěžovatel představuje pro veřejný pořádek aktuálně (včasným dobrovolným jednáním stěžovatele ostatně mohla jeho trestní odpovědnost zaniknout podle § 33 trestního zákoníku). V žádném případě nelze aprobovat postup žalovaného, který na jednu stranu otázku náhrady škody považoval za nerelevantní, pročez neprovedl stěžovatelem v tomto směru navrhané důkazy, a na druhou stranu vycházel ze skutkového zjištění, že celá škoda nahrazena nebyla.

[31] Nejvyšší správní soud upozorňuje, že veškeré uvedené skutečnosti sice považuje za relevantní pro posouzení otázky aktuálnosti a závažnosti stěžovatelem představované hrozby, nijak však nepředjímá, jak by měl žalovaný ve věci rozhodnout. Ačkoliv stěžovatel predestírá několik skutečností, které podle něj svědčí pozitivní prognóze jeho dalšího chování, žalovaný je může hodnotit odlišně, shledá-li k tomu dostatečné důvody.

4.2. K (ne)správnosti procesního postupu žalovaného a lhůtě k vycestování

[32] Stěžovatel dále namítá, že žalovaný pochybil, pokud jej po seznámení s podklady rozhodnutí neseznámil se svým předběžným právním názorem, že je namístě zrušit stěžovatelovo povolení k trvalému pobytu.

[33] Podle § 36 odst. 3 věty první správního řádu „[n]estaví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal“. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2003, č. j. 5 A 152/2002-42 [ve vztahu k obdobnému § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)], smyslem tohoto ustanovení je umožnit účastníkovi řízení, aby ve fázi před vydáním rozhodnutí mohl uplatnit své výhrady k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění, respektive aby mohl učinit procesní návrhy tak, aby rozhodnutí skutečně vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Účastník řízení musí mít možnost seznámit se s úplným (dále již nedoplňovaným) správním spisem před vydáním rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2010, č. j. 8 Afs 21/2009-243, č. 2073/2010 Sb. NSS). Správní orgán není povinen před vydáním rozhodnutí účastníkovi řízení sdělovat předběžný úsudek o důkazech plynoucích z provedených důkazních prostředků, své úvahy o hodnocení důkazu vtělí do odůvodnění správního rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2016, č. j. 1 As 80/2016-30, bod [20]).

pokračování

[34] Prismatem uvedeného je nutno nahlížet i na nyní posuzovanou věc. Stěžovatel měl možnost se seznámit s kompletním správním spisem a pokud mu byly známy důkazy, které svědčily v jeho prospěch, nic mu nebránilo je označit; zvolil-li svou procesní strategii označit jen ty důkazy, které se mu subjektivně jeví jako dostačující, namísto veškerých důkazů, o nichž ví, jde tato skutečnost a negativní důsledky s ní spojené k jeho tíži. Žalovaný nebyl povinen stěžovateli sdělit, že jej na základě podkladů rozhodnutí založených ve spise vyhodnotí jako riziko pro veřejný pořádek. Rozhodnutí pro stěžovatele rozhodně nemohlo být překvapivé, když již z oznámení o zahájení správního řízení bylo patrné, že se vede řízení o zrušení jeho povolení k trvalému pobytu.

[35] Co se týče stěžovatelovy námitky, že byla nezákonně stanovena lhůta pro vycestování, Nejvyšší správní soud konstatuje, že již z výše uvedených důvodů je evidentní, že rozhodnutí krajského soudu ani žalovaného nemůže obstát, protože se stala otázka lhůty k vycestování předčasnou a její řešení ochrana stěžovatelových veřejných subjektivních práv nevyžaduje. Nejvyšší správní soud tedy k této námitce nad rámec nezbytného odůvodnění uvádí pouze následující – pokud by byl stěžovatel opravdu nucen v souladu s rozhodnutím žalovaného vycestovat, jen stěží by mu takové jednání mohlo být kladeno k tíži trestním soudem, neboť by jednal po právu, a případné neplnění podmínek dohledu by nezavinil.

[36] Závěrem soud pro úplnost podotýká, že neprováděl k důkazu stěžovatelem zaslanou lékařskou zprávu ze dne 25. 2. 2024, kterou hodlal dokázat, že se jeho zdravotní stav zhoršil. Aktuální stav stěžovatelova zdraví (tj. stav jeho zdraví v době řízení o kasační stížnosti) totiž není pro posouzení zákonnosti rozhodnutí krajského soudu, potažmo rozhodnutí žalovaného, rozhodný; soud vychází ze skutkového stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dokazování lze navíc provést pouze při jednání a Nejvyšší správní soud rozhoduje zpravidla bez jednání (§ 109 odst. 2 věta první s. ř. s.).

5. Závěr a náklady řízení

[37] S ohledem na vše výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační stížnost důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 a 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu (výrok I.), jakož i rozhodnutí žalovaného, kterému věc v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení (výrok II.). Žalovaný je vázán vysloveným právním názorem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), který lze shrnout takto: Ke zrušení povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců lze přistoupit pouze v případě, že cizinec (stěžovatel) kvůli svému osobnímu chování *v současné době* představuje skutečné a závažné ohrožení veřejného pořádku. V dalším řízení tedy bude na žalovaném, aby vyhodnotil veškeré podstatné skutečnosti svědčící o pravděpodobnosti, že stěžovatel (ne)bude vést řádný život (zejména skutečnosti týkající se stěžovatelova podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody), respektive že (ne)bude představovat hrozbu pro veřejný pořádek.

[38] V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského soudu a současně zruší i rozhodnutí žalovaného správního orgánu podle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (srov. § 110 odst. 3 větu druhou s. ř. s.). Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek, a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem

vycházejícím z § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel byl ve věci úspěšný, a soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil.

[39] Stěžovatelovy náklady řízení jsou v první řadě tvořeny náklady na zastoupení. Stěžovatelův zástupce (advokát) učinil celkem čtyři úkony právní služby, a to převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“)], dvě písemná podání ve věci samé, tj. žalobu a kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a účast na soudním jednání [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu]. Za tyto úkony náleží stěžovatelovu zástupci odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy čtyřnásobek součtu částek 3 100 Kč a 300 Kč, tj. 13 600 Kč. Vzhledem k tomu, že je stěžovatelův zástupce plátcem daně z přidané hodnoty, musí být tato odměna a náhrada hotových výdajů dle § 35 odst. 10 s. ř. s. navýšena o částku odpovídající DPH 21 % na částku 16 456 Kč.

[40] Stěžovatelovy důvodně vynaložené náklady na řízení se dále sestávají ze zaplacených soudních poplatků: 3 000 Kč za žalobu a 5 000 Kč za kasační stížnost, celkem tedy 8 000 Kč.

[41] Žalovaný je tedy povinen zaplatit na náhradě nákladů řízení k rukám stěžovatelova zástupce celkem 24 456 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku (výrok III.).

[42] Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 68 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Vzhledem k tomu, že jí Nejvyšší správní soud ani krajský žádnou povinnost neuložily, nemá osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV.).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 26. dubna 2024

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu